

Tants nagu m

Anneli Jaanus

6., 8. ja 12. novembril etendub Estonia Teatris kolme New Yorgi koreograafi Marika Blossfeldti, Bill Youngi ja Andy Wongi avangardtantsuõhtu. Alljärgnevalt räägib Bill Young oma mõtteid elust ja tantsust.

Tavaliselt alustatakse tantsijateed õige varakult, juba lapseas. Kuidas jõudsite teie tantsu juurde?

Olen terve oma elu olnud seotud muusikaga, mänginud erinevaid pille, millest lemmikuks sai fagott ja muusikat läksin ka edasi õppima konservatooriumisse. Osaledes seal tantsuseminaridel avastasingi tantsumaailma. Kuna mind on alati ahvatlenud teha midagi uut, siis hoolimata oma vanusest — olin siis juba 18 — otsustasin katsetada tantsuga.

Tegeldes tantsu ja muusikaga, kas teie loomingut on mõjutanud veel teised kunstiliigid?

10 aastat tagasi lugesin Milan Kundera raamatut "Olemise talumatu kergus". Olin väga üllatunud leides sealt tuttavaid kujundeid ja seoseid muusikaga ning filosoofilisi arutlusi, mis kattusid minu mõttemaailmaga, nagu Kundera oleks kirja pannud minu sise-monoloogid. Tahtsin tajuda ka raamatu sündmuspaiga atmosfääri ja seetõttu käisin 1989. aastal Tšehhoslovakkias. Seda raamatut kannan endas ja see on kindlasti mõjutanud minu loomingut.

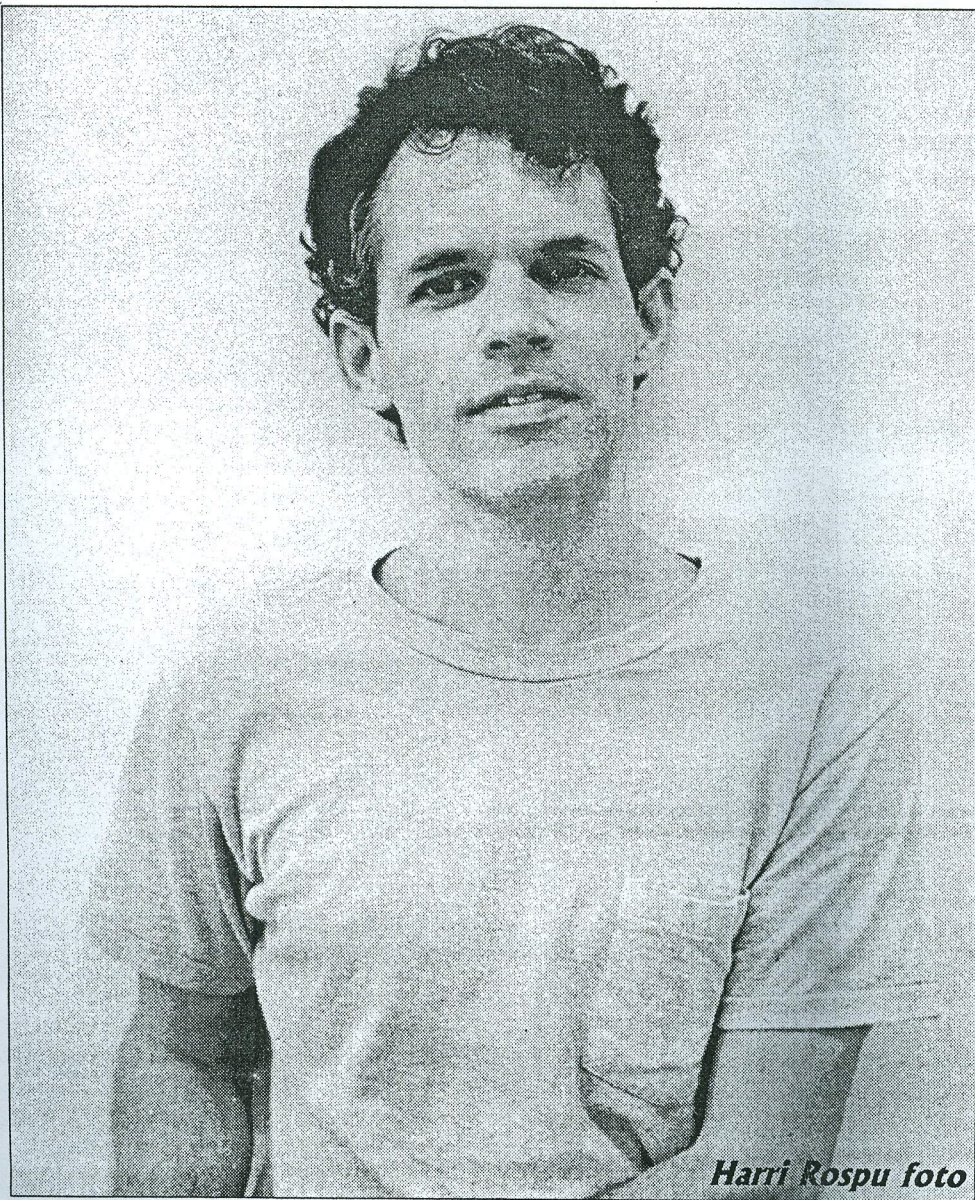
Olete külastanud paljusid maid, töötanud USAs, Kanadas, teinud üle-ookeani-reise Saksamaale, Ungarisee, Poola, Austriasse, Sloveeniasse. Mida põnevat olete kogenud nendel reisidel?

Kõikjal on inimesed väga erinevad ja üldistusi rahvuste põhjal teha ei taha. Kuid ühine, mis tantsijaid lähendab on kirg, kirg tantsida. Kui inimeses endas on see kirg olemas, siis kindlasti väljendub see ka tema tantsus. Suurt kirge olen kogenud eriti lõunamaades, kus inimesed tunnetavad kõike sügavamalt. Viimase kolme aasta jooksul olen korduvalt käinud Ladina- ja Lõuna-Ameerikas ning Brasiiliäs. Tajudes end sealses keskkonnas põhjamaalasena, püüdsin nende käest õppida oskust avada kõik oma meeled.

Asutasite Dancers, improvisa põhineb?

Meie tr kõik väga tantsust üh mulle ku visatsioon füüsilistel üksteise toetamisel. nis, sest palju erine ning põhj Olen tähe mine paren sest siis sü

muusika

Harri Rospu foto

Bill Young

Asutasite oma tantsutrupi Bill Young & Dancers, kus tegelete põhiliselt kontaktimprovisatsiooniga. Millel see tantsustiil põhineb?

Meie trupis on ligikaudu seitse tantsijat, kõik väga erinevad isiksused, kuid mõtleme tantsust ühtmoodi. See trupp on kujunenud mulle kui perekonnaks. Kontaktimprovisatsioon põhineb tantsijatevahelistel füüsilistel puudutustel ja kontaktidel ning üksteise keharaskuse ülekandmisel ja toetamisel. See töö on väga huvitav ja kaunis, sest puudutused võivad endas kanda palju erinevaid emotsionaalseid tähendusi ning põhjustada erinevaid reageeringuid. Olen tähele pannud, et sageli annab ootamine parema tulemuse kui tagant sundimine, sest siis sünnib kõik loomulikult.

Millised teemad teid huvitavad?

Tantsu luues ei mõtle ma tavaliselt mõnele konkreetsele teemale, vaid tunnetan rohkem loomisprotsessi ja olemist ennast. Proovis tantsijatega koos olles, koos töötades tekib ühtne tunnetus, mis ise hakkab looma oma maailma, uut materiat, nõ ise ennast genereerima.

Naudin väga tööd inimestega ja koreograafina püüan neid suunata ning kasutada ära võimalusi, mis tantsijates peituvad. Nii et tantsijad ise oma erinevate karakterite ja muutlike tujudega inspireerivad mind ja sageli dikteerivad nemad ka teemad. Sellise töömeetodi puhul, kus tants kujuneb ühises loominguks protsessis, on tulemus loomulik ja ehe, siin ei saa olla midagi võltsi.

Millist osa mängivad muusika ja rütmiteie tantsus?

Meie liikumises ja liigutustes on rütm, kõiges mida teeme, on rütm. Tantsu luues püüan leida liigutuse enda loomulikku ja loogilist rütmi, seetõttu teen kõike esialgu ilma muusikata. Proovis püüame "kuulata" milline rütm on peidus meie kehas ja tantsu loome selle sisemise rütmi järgi. Seejärel võetakse tants videossa ning saadetakse heliloojale, kes komponeerib tantsu järgi muusika. Selline loomeviis on vastupidine tavapärasele, kuid nii saame olla vabad ja lubada tantsul areneda ükskõik mis suunas, sest pole muusikat, mis meid piiraks. Tulemus on erakordselt põnev — tantsu võim ja mõjujõud on palju suurem, sest ta ei ole muusika ori. Aeg-ajalt toon tantsu ka muusikale, kuid see ei haara mind, kuna muusika dikteerib oma nõudmised ja kõik tundub ilmselge.

Mind ei rahulda tantsu positsioon praeguses hariduses. Kõik tunnevad nii Picassot kui Stravinskist, kuid kuulsaid koreograafe ja tantsijaid teavad vaid vähesed. Leian, et tantsualased teadmised peaksid kuuluma elementaarse koolihariduse hulka.

Kes on selle etenduse muusika autor, mida lavastate Estonia teatris?

Selle etenduse muusika kirjutas New Yorgi helilooja Mio Morales, kellega olen varemgi palju koostööd teinud. Mul on hea meel, et olen leidnud muusiku, keda huvitab samasugune lähenemine ja tööprotsess.

Teie etenduse pealkiri on inglise keeles "Fault". Eesti keeles on sellel sõnal palju erinevaid tähendusi — puudus, eksimus, patt, jäljekaotus, murrang — on vaid vähesed nendest. Mida tähendab "Fault" teie jaoks?

Ma ei taha piiritleda seda sõna ühe kindla konkreetse tähendusega. Tahan vaatajatele jätta võimaluse vabaks fantaasiaks, sest igal ühel tekivad oma isiksusest lähtuvalt erinevad assotsiatsioonid ja tähendused, mis on ainuõiged vaid nende jaoks. Muusikat kuulates tunnevad inimesed end vabalt ja lasevad fantaasial lennata. Tantsu vaadates loodetakse aga sageli leida sealt mõni lugu, või kardetakse, mitte mõista koreograafi sõnumit. Soovin, et minu tants oleks kui muusika, millel poleks ainult üheselt mõistetav tähendus, vaid isiklik ja igaüks saaks nautida etendust tõlgendades seda oma kujundites ja seostes.